

דבר העורך

גיליון חורף 2018 / כרך 9 (4)

3 בינואר, 2019

שחר בוקמן
עורך אקולוגיה וסביבה

ציטוט מומלץ

בוקמן ש. 2018. דבר העורך.
אקולוגיה וסביבה 9(4): 2.

צילום: שירות הייעור האמריקאי (USDA)

"אין סיבה לשרפות הנרחבות, הקטלניות והיקרות האלה ביערות קליפורניה, מלבד ניהול כושל של היערות." – נשיא ארה"ב, דונלד טראמפ. ציץ בטוויטר, 10.11.2018.

קוראות וקוראים יקרים,

השרפות שהתחוללו בחודשים האחרונים בקליפורניה היו אכן נרחבות, קטלניות ויקרות. ליתר דיוק, הן השרפות הנרחבות ביותר, הקטלניות ביותר והיקרות ביותר בהיסטוריה של מדינה זו. עם זאת, שרפות הסתיו, מושא הציץ של הנשיא, כלל לא היו שרפות יער, אלא שרפות שהתלקחו באזורי המגע בין שטחים פתוחים לאזורים מיושבים. ההבדל משמעותי. בעוד ששרפות הן אירוע שהוא חלק מהמערכת הטבעית של יערות ושטחים פתוחים, כשרפות מתחוללות בקרבת מגורי אדם הן הופכות לגורם סכנה קטסטרופלי, המחייב שינוי בגישת שירותי הכבאות לכיבוי השרפה עצמה ושינוי בהיערכות המקדימה למניעה של שרפות. באזורים אלה נדרשת 'אפס סבלנות' לשרפות. לא ניתן לאפשר להן לבוער בצורה טבעית בהתאם לתפיסה האקולוגית והיערנית העדכנית.

בקליפורניה, כמו בישראל, שורר אקלים ים תיכוני. שינוי האקלים צפוי לגרום להתרבות השרפות באזורים אלה בשל תנאים של חום יובש קיצוניים. בקליפורניה, כמו בישראל, גידול יישובים ופיתוחם נעשה בדרך כלל לא על-ידי ציפופם בבנייה רוויה לגובה, אלא כבנייה צמודת דופן באזור המגע בין המרחב הבנוי למיוער.

לפני כשנתיים פרצה שרפת חורש גדולה בחיפה. אומנם השרפה פרצה בתחומי העיר, אך היא הפנתה תשומת לב רבה לאזורי המגע בין העיר ליער. בגיליון זה מתפרסמות מסקנות ועדת מומחים שהתמקדה בנושא, ועולה מהן כי אין להסתפק באזורי חיץ מדוללי צמחייה להגנה על יישובים, אלא נדרשים היערכות יישובית מקיפה הכוללת שלל פעולות כיבוי והגנה, שיתוף הציבור בהיערכות לשרפות וכן שידוד מערכות לאומי. בהקשר זה, מעניין לשמוע את הצעתה של מנהלת אגף תכנון בקק"ל למודל תכנוני חדש המטשטש את קו המגע בין העיר ליער.

בימים אלה מסיים ד"ר דוד ברנד, היערן הראשי ומנהל אגף הייעור בקק"ל, את תפקידו. ד"ר ברנד קידם בקק"ל מדיניות ייעור חדשה שהתבססה על מחקר ופיתוח ועל ניטור ארוך טווח. הוא מיצב את קק"ל כארגון ייעור הנתפס כמתקדם ומוביל בפורומים בין-לאומיים ובמוסדות האו"ם. במסגרת תפקידו תמך ד"ר ברנד בקיומם של עשרות מחקרים בכל שנה, וכחבר הוועד המנהל של אקולוגיה וסביבה מאז היווסדו ב-2009, סייע רבות לעיצוב אופיו של כתב העת. הודות לעידודו פורסמו שלל מחקרים מצטיינים ותובנות ייחודיות במגוון נושאים הקשורים לניהול יערות ישראל על דפי כתב העת. על כל זה ועוד – תודה לך דוד.

בגיליון זה תוכלו לקרוא מחקרים על ביטחון תזונתי לאומי, על השפעת מטיילים על אתרי טבע, על הקשר שבין חינוך סביבתי

לרגשות המתפתחים באדם ועל ההעדפות הקולינריות של עיזים שמשפיעות על רעייתן בחורש; לצלול לפולמוס על אסדת לווייתן; להתרגש משירת הסביבה; להכיר חוקרים מאילת הרחוקה ועוד.

קריאה נעימה והמשך חורף גשום,

שחר בוקמן